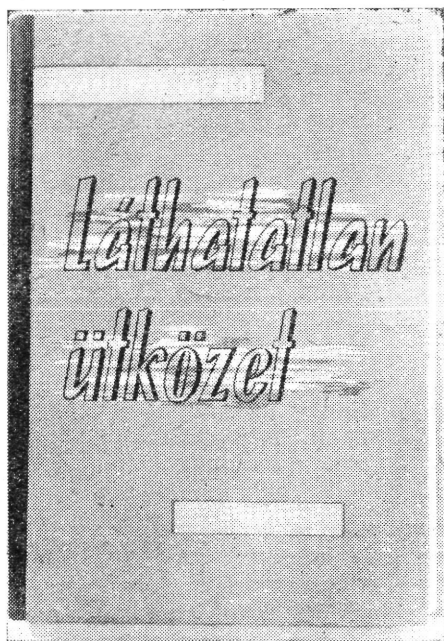

ÚJVÁRI IMRE LÁSZLÓ
LÁTHATATLAN ÜTKÖZET

Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1964. 207 o.

Láthatatlan. ütközet. Valóban, milyen találó megfogalmazása ez, annak a végtelen türelmet és szakértelmet igénylő, jellemeket formáló harcnak, amelyet parancsnokainknak nap mint nap meg kell vívniuk. A mindennapos százszínű fizikai és szellemi nevelőmunka folyamatában parancsnokaink gyakran találkoznak, olyan váratlan — és éppen ezért meglepő — feladatokkal, amelyek bizony sok esetben feladják a kérdés. Vajon hogyan és miként oldják meg a felmerülő problémákat?

A Zrínyi Katonai Kiadó gondozásában megjelent új pedagógiai mű szerzője e kérdésre igyekszik választ adni. Gazdag pedagógiai tapasztalatait hadseregünk dolgos hétköznapijaiból merítette, olyan parancsnokok és politikai munkások mindennapi életéből, akik a bevonult fiatalok ezreiből nevetek fegyelmezett, minden helyzetben helyt-

álló katonákat, olyan nevelők munkájából, akik a gyakorlatban bebizonyították: helyesen jártak el egy-egy felmerülő nevelési probléma megoldásában.

A legtöbb parancsnokot és politikai munkást foglalkoztat az a kérdés: hogyan szövődnek azok a szálak, amelyek szervezett közösséggé fogják össze az egyes katonákat. Nem véletlen tehát, hogy a szerző is e fontos-kérdés elemzésével kezdi pedagógiai művét. Az olvasó előtt szinte filmszerűen peregnek le azok az epizódok, amelyeket az író egy-egy jól összeforrt katonaközösség életéből merít, bebizonyítva, hogy a katonaközösségnek valóban óriási szerepük van a fiatalok jellemformálásában és a kiképzési követelmények kiváló elsajátításában.

A szerző egész fejezetben foglalkozik a jobbra, a többre való törekvést elősegítő szocialista versennyel és a kiváló mozgalommal. A sorokat olvasva egy mozgalmas életet ismerünk meg. Arcok és katonák jelennek meg szemünk előtt, akikre haraggal tekintünk paszivitásuk miatt. Am mire a fejezet végére érünk, az arcok derűssé, a katonák vidámmá válnak. Viselik az élenjáró, illetve kiváló címet, s egyesek mellükön a kiváló katonákat megillető jelvényt. A szerző sok-sok élenjáró és kiváló parancsnokot megszólaltatva irodalmi eszközökkel mondja el, hogyan történt mindez.

A jelszó mozgósító erejével foglalkozva, a szerző sok színes, harcban és a kiképzés hétköznapjaiban született példán keresztül bizonyítja be, hogy a kellő időben, helyen és módon kiadott jelszó fokozza a katonák munkakedvét és erőfeszítéseit. A szerző azért hívja fel nyomatékosan erre a figyelmet, mert a jelszavak mozgósító szerepét sok parancsnok nem használja ki kellően.

Levelek a babérkoszorúhoz című fejezetben a hagyományok nevelőhatásáról olvashatunk. A szerző, a katonapedagógia lelkes propagandistája néhány epizód színes leírásával mutatja be, hogy a hagyományok hatására, hogyan váltak a katonák a munka, a kiképzés, a harc hőseivé. Parancsnokokat szólaltat meg, akik követésre érdemes eredményeket értek el a hagyományok ápolásával.

A katonák fegyelemre nevelésének problémája is meg lehetőségen sokat foglalkoztatja parancsnokainkat. A kérdés ugyanaz: hogyan, milyen módszerek alkalmazásával lehet fegyelmezett, a hazához hű, kötelezettségének minden körülmények között eleget tevő katonát nevelni. A szerző a kérdés-komplexum fontosságának megfelelően ezzel foglalkozik legbővebben. Figyelme szinte mindenre kiterjed. Végigkíséri a bevonulástól egészen a leszerelésig. Ugyanakkor felhívja a pa-

rancsnokok figyelmét a leselkedő veszélyekre is, óva inti őket attól a következménytől, ami a katona önérzetének megsértéséből, jogainak csorbításából, a durvaságból stb. ered.

A fiatal katonáiró. A tekintetek keresztútjében című fejezetben a parancsnok és politikai munkás személyiségével, példamutatásával, laktanyán belüli és azon kívüli magatartásával foglalkozik. Tanácsokat ad a fiatal nevelőknek arra vonatkozóan, hogyan kell viselkedniük, élniük, hogy a katonák valóban példaképüknek tekinthessék.

A katona nincs állandóan laktanyában. Ha jól dolgozik, és fegyelmezetten viselkedik, gyakran kimehet a városba, hazamehet szabadságra. Ilyenkor rokonokkal találkozik és ismeretlen emberekkel vált szót. Az író az ellenséggel is számolni kell című fejezetében sok-sok színes példán keresztül ecseteli a fecsegéssel járó veszélyeket, tanácsokat ad, hogyan lehet eredményesen a katonákat a titoktartásra nevelni.

Makarenko, a nagy szovjet pedagógus a Szekszuális nevelés című tanulmányában írja, hogy „Az ember lépten-nyomon szekszuális élvezetekre törekszik, egészen függetlenül attól a vágytól, hogy gyermekei legyenek; ez a törekvés néha olyan rendszertelen és erkölcsileg megbocsáthatatlan alakot ölt, amely szerencsétlenséget hoz mind az egyénre magára, mind embertársaira.” E sokat vitatott problémával a fiatal író a Katonák, leányok szerelem című fejezetben foglalkozik. Igen sok megtörtént esetet idézve ad tanácsot a parancsnokoknak: hogyan, milyen módon szabhatnak helyes irányt beosztottjaik egészséges életösztöneinek

A szerző pedagógiai tapasztalatai e rendkívül sokágú és bonyolult témakörnek csak egy kis részét ölelik fel — és azt sem a teljesség igényével. Célja csupán az, hogy gondolatokat ébresszen. Ám gyakorlatból tudjuk; a mások példája, tapasztalata még akkor is, ha csupán megközelítően hasonló esetről van szó igen sok segítséget nyújt a parancsnokoknak és politikai munkásoknak oktató-nevelő munkájukhoz.

Molnár Pál őrnagy